

Hiermee staat u
verband, Opmerkt
die zijne opleidi-
ng *onzer Rijkswa-
nne* schijnt te gevoe-
de mannen van
is bij die van
opvatting ontbre-
Wanneer zal
interden in den
Gereformeerde
tot hun recht
scheel de Kerk e
zij ook geen
staande predikar
het onderwijs bij
zijn op de Ges

leerdere
en meerde

ijke di-
nig be-
opening
meerde
m, 1902.
land der
der Ge-
Neder-
kerk te

die toeh-
en. In de
ambts-
aaron is
met welk
ode zijn
en, blijk
ede was,
van het
uitkomst
de histo-

u. Dertien
Thessalo-

redicatie
feit, dat
op zijn
is leeraar
s Gerefor-
niet hier
et Woord
gemeente
eken over
reus, zal
al spreken
an gered
s lichtelijk
geestelijk
da Woord
ijk, kerke-
e, gawe
wijken van
woord van
ge sla mij,
straft mij,
zal mijn

1778. Mid-
(Overge-
n door het
ppen.)
de geschie-
hans is ze
n brok uit
jd in 1778
uwe rang-
door Vli-
n geschon-
te richten,
aald. Wat
g is, wordt
igen tegen
newoog,
ndrage voor
vak, waarin
conser-
t. elander

we Leven,
euw be-
voren door

m vorm te
Waar de
rdichting is
na te gaan.
en geringe
kunst ver-
ven en ons
Ongetwij-
Ganghofer,
krijg, welke
teerde, wil
En de ver-
uitstekend

door hem
amen 1902.
a Spurgeon,
t zijn dag-
en zijn einde
e aandacht
en mach-
Zijn leven
la hij opging
n biddend
beschaming
ardig zal

elen.

door onder-
helt f 1.—;
schoten, uit-
te Nijkerk,
rk en f 2.50
de diakenen
elgt f 2.50
Verluis te

Postmark

MAN,
ingmeester.

ich nog in
met hetgeen
Opleidingen

Ze oordeel-
evingen aan
aken slechts
awingen, die
In de eerste
rnick in de
e hebben ge-
e de Synode
icrie:

de beaardsla-
sta en van
er is niet an-
roefresultaat
ken zulk een
is of Pro-
voorgesteld
Concept Con-
in allenminst,

dat de Theol. School verzwakt, — zij drongen er
intende op aan, dat ze bevestigd en versterkt
zou worden.

Prof. Lindeboom liet in het Bijblad van *Wet
zigt de Schrift* (Juli Aug. 1902 bl. 57) vlak voor
de Synode zich nog aldus uit: aan de Synode te
Arnhem is tot taak gesteld een *bevestiging*
nemen in zake de opleiding en de Theol. School.
eene bevestiging of tot *opheffing* van de Theol. School
of tot hare *zeker stelling*.

En hij verklaarde twee bladzijde daarna: veel
verkijselijker is een besluit der Synode, om het
Concept gewijzigd of ongewijzigd aan te nemen,
dan de Kerken en de School opnieuw prijs te geven
aan de onzekerheid in zake de opleiding, waarin
wij nu al tien jaren worstelen en lijden en ver-
zwakken." Dit was volkomen juist gezegd. Maar
wat is er nu van de zaak geworden?

Dit, dat de meerderheid van de leden der Sy-
node, dat is (naar het op alle vergaderingen ge-
kende recht) dus de Synode zelf, beslist heeft
uitgesproken, dat eene vereeniging van School en
Faculteit in den geest van het voorstel der vier
Hoogleraren, met het oog op de bij de vereeni-
ging der Kerken in 1894 gemaakte voorwaarden
geoorloofd en mogelijk, en met het oog op de
omstandigheden gewenscht en voordelig was,
maar dat zij allea om den wille van de minder-
heid erwa afzag, om dit besluit uit te voeren.

Hieruit volgt nu voor een ieder die zien wil
klaar als de dag, dat de Theol. School niet bevestigd
en versterkt en zeker gesteld is maar dat zij
verzwakt en van de plaats die zij vroeger innam,
weggeschoven is. Haar bestaansrecht (n.l. in
noovert zij aanspraak maakt op een *zelfstandig*
bestaan) is door de Synode pertinent ontkend.

Voorover ze zelfstandig blijft bestaan, heeft
ze alleen aan eene *gunst* der Synode te
danken. Ze leeft voortaan alleen bij de *gratie* der
meerderheid. *Rechten* is ze niet met de Theol. Facul-
teit vereenigd: *feitelijk* wordt ze nog een tijdlang
gehield.

Dat is de toestand, waarin wij thans gekon-
nen zijn. Geen redeneeringen kunnen aan dit feit iets
veranderen. De meerderheid, dat wil zeggen de
Synode zelf, dat is met andere woorden de Gere-
formeerde Kerken hebben zich voor de School,
insover ze zelfstandig wil voortbestaan, terugge-
trokken: zij hebben haar aan de minderheid en-
deus gedaan. De Theol. School is na het besluit te
Arnhem de School der Kerken niet meer.

Zoo nu is de Theol. School niet te aanvaarden
en ook niet te handhaven. Niet te aanvaarden
want indien de Synode het bestaansrecht der School
niet erkent dat zij ze dan ophiefte en sluitte! Liever,
zeide Prof. Lindeboom terecht, het Concept Con-
tract gewijzigd of ongewijzigd aangenomen, dan
te toestand van onzekerheid bestendig, die ons
verzwakt en vertoert.

En ook niet te handhaven. Want zij, die het
voortaan voor de School opnemen en voor ha-
r belangen ijveren, nemen na deze Synode allicht
den schijn op zich, dat zij in het voorstel Ravinck
eene schending van het beding van 1892 en eene
breuk van het recht der Kerken zien, en allicht
met het voorstel Bos medegaan. Wel is waar had
ook het voorstel Bos de stelling, dat de Theol.
School ophield zelfstandig te bestaan en als Facul-
teit in verband kwam met de andere Faculteiten.
Maar desmetteniet heeft de groepering der par-
tijen het doen voorkomen, dat alleen zij, die in
stemmen met het voorstel Bos, te beschouwen zijn
als de echte verdedigers van de Theol. School en
van het recht der Kerken.

De Professoren en Curatoren der Theol. School,
die het voorstel der vier Hoogleraren steunden,
komen daardoor voor een bijzondere moeilijkheid
te staan. In *De Basiss* van 30 Mei j.l. werd er
reeds op gewezen, dat Curatoren en Hoogleraren
in eene onhoudbare positie verkeerden, als zij naar
hun ambt en plicht de School verdedigden en
toch ter andere zijde hare vereeniging met de
Theol. Faculteit bepleitten. Hierin is door de Sy-
node niet alleen geen verbetering aangebracht,
maar de toestand is nog veel erger geworden dan
hij vroeger was.

Immers heeft de Synode uitgesproken, dat ver-
eeniging van School en Faculteit niet in strijd was
met het beding van 1892 en met het recht der
Kerken. En toch heeft zij aan de broederen, die
dit bestreden, in zoover geijg gegeven, als zij des
niettemin de Theol. School zelfstandig laat voort
bestaan.

En op deze lijn is de Synode in de vergaderingen
der laatste week voortgegaan.

Zij besloot in betrekking tot het gymnasium, d. t.
aan de Theol. School is verbonden, niet alleen,
dat het aan eene vereeniging mocht overgedragen
worden, maar ook, dat het uit Kampen verplaatst en geheel
en al van de School mocht losgemaakt worden.
Zij wilde, dat de Theol. School niet handha-
ven, maar gaf aan Curato en allen vrijheid
te doen, wat in de tegenwoordige omstandigheden
tot handhaving der School noodig zou zijn.

Zij weigerde, in de vacature Wielen 200 spoed-
dig mogelijk te voorzien, maar sprak alleen uit,
dat deze voorziening *met behuven spoed* moest
plaats hebben.

Zij schreef niet alleen voor de Theol. School,
maar ook voor de Theol. Faculteit der Vrije Un-
iversiteit twee afzonderlijke collecten uit en stelde
daar mede de laatste met de collecte op één lijn.
Uit alles blijkt, dat de Synode der Geref. Kerken
het zelfstandig bestaan der Theol. School hege-
naamd niet noodzakelijk of zelfs wenschelijk acht,
maar hoogstens alleen, ter wille van eene minder-
heid, nog een tijding *dult* en *verdraagt*.

Tegen de juistheid van dit oordeel kan moei-
lijk iets worden ingebracht. De Generale Synode
heeft in al hare besluiten duidelijk getoond, dat
zij de universitaire opleiding de meest gewenschte
achte en daarom vereeniging van haar school
met de Theol. faculteit wilde. En waar zij door
het *non possumus* der minderheid het besluit
tot vereeniging niet kon uitvoeren, daar hield
de School feitelijk op de School der Kerken
te zijn en werd de School van een bepaald
tracht. Dat is het resultaat, waartoe de actie
der broeders Bos c. s. ons hebben gebracht.

Dat ook de buitenwereld er goed de betee-
kenis van dit besluit der Synode inziet, blijkt
uit hetgeen Ds. Eringa, Herv. pred. te Worum,
in de *Gereformeerde Kerk* schrijft:

Het komt ons voor, dat het ook bij deze kwestie
duidelijk openbaar wordt, dat er in de Gereformeerde
Kerken twee stroomingen tegenover elkander staan.
De meerderheid van 34 is sterk voor het behoud
van de Theol. School en voor het beginsel, dat de
kerken alleen zeggenschap hebben in zake de Theo-
logische opleiding der predikanten. Bij de stemming
van '86 staat meer de universiteits idee op den
voorgond. Trouwens, dit behoort ons niet te ver-
wonderen. Heel de actie van '34 ging van andere
beginselen uit, dan die van '86. Bij de eerste was
het een zich afscheiden van de Herv. Kerk, om
geheel een eigen huisvesting daarnaast op te rich-
ten. De actie van '86, ofschoon later meer op de
lijn van die van '34 geklemd, hield oorspronkelijk
de Herv. Kerk in theorie althans vast. Men ver-
brak den Synodalen band, maar beweerde toch de
voortreuring van de Herv. Kerk te zijn, terwijl men
ook deed alsof men zich werkelijk niet afscheidde
hiervan. Het staat zeker ook de Universiteits idee
in verband. Opmerkelijk, dat een man als Prof. Ravinck,
die zijne opleiding gedeeltelijk ontving aan eene
onze *Rijksuniversiteit*, zich meer aangetrokken
schijnt te gevoelen tot de breedere opvatting van
de mannen van '86. — De opvatting van de kerk
is bij die van '34 anders en alzo ook zeker de
opvatting omtrent de opleidingsrichting.

Wanneer zal de tijd komen, dat alle Gerefor-
meerden in den lande bij elkander komen en dat de
Gereformeerde beginselen van onze Vaders weer
tot hun recht komen? t Was *hoo* te doen om
heel de Kerk en heel het volk? en alzo richtten
zij ook geen *Kweekscholen* ten dienste der aan-
staande predikanten op, maar *Universiteiten*, waar
het onderwijs bij alle Faculteiten moest gebaseerd
zijn op de Gereformeerde beginselen. Afscheiding

en Doleantie hebben o.i. beide op kerkelijk gebied
geleid op een spoor, dat niet het spoor van onze
Vaders was en alzo komt men ook niet in zake
de opleiding waar men weten wil, althans niet,
waar men weten moet, overeenkomstig de Gere-
formeerde beginselen. —

Gehel juist is de hier gemaakte tegenstelling
niet. Niet alleen Prof. Ravinck, maar een zeer
belangrijk deel van de broederen, die uit de
actie van '34 zijn voortgekomen, waren vóór de
vereeniging der beide scholen. Het geschil ligt
niet in A en B, in de herkomst uit de Chr.
Geref. of Ned. Geref. Kerken, maar in een
geheel andere opvatting van de verhouding tus-
schen de Kerk en de Wetenschap.

De cijfers wijzen dat uit. Op de Arnhemse
Synode waren slechts vier predikanten uit de
vroegere Ned. Geref. Kerken. En toch werd
het voorstel Ravinck door de Synode met 25
stemmen tegen 15, dus met tweederde meerder-
heid, aangenomen.

VERSLAG VAN DE Centrale Diaconale Conferentie.

Woensdag 17 Sept. 1902 werd te Amersfoort
de 14e Centrale Diaconale Conferentie gehouden
in het nieuwe kerkgebouw aan de Langegraaf.
In de voor vergadering van het Comité was
de Vice voorzitter, br. G. Struik van Enkhuizen,
tot Voorzitter en br. G. Terhaak van Alkmaar
tot Vice-voorzitter gekozen, terwijl brs. C. F.
von Meyenfildt van Amsterdam, die als Secre-
taris bedankt had, vervangen werd door br. R.
Broekhuizen van Meppel.

De vergadering werd te ruime tien uur door
den Voorzitter, na het zingen van Psalm 118:7
onder begeleiding van het schoone orgelspel,
met gebed geopend, waarna hij las Matth.
15: 29—39.

De Voorzitter richtte daarop een broederlijk
woord van welkom tot de vergaderden. Wij
zijn van vooral het goede dat de Conferen-
ties ons in de afgelopen jaren gegeven heeft,
doch zijn nog niet waar wij wezen moeten.
Het is daarom goed, dat wij elander hier
weder ontmoeten, want tal van gewichtige zaken
hebben we opnieuw met elkander te bespreken.
Erkennde dat alle gaven verbeurd zijn, zijn
wij dankbaar, doch niet voldaan, want bescha-
mend is tevens de erkenning over het weinige,
dat onze Diaconen nog verrieten, vooral met
het oog op hetgeen de Heere Jezus in zijne
omgeving voor armen en elendigen deed. Het
is daarom goed, dat wij hier zijn. Wij kunnen
elkander voorlichten, sterken en bemoedigen,
om dat straks weer van hier te gaan, aange-
daan met nieuwen moed, met frische kracht,
opdat onze armen de vruchten genieten van ons
samenzijn te dezer plaatse.

Welkom, hartelijk welkom derhalve aan al de
brs. afgevaardigden, om te bedankt adviseurs Ds.
A. M. Donner en Ds. H. Teerink en de andere
belangstellende broeders.

Een 40 tal Diaconen waren door hunne afge-
vaardigden vertegenwoordigd.

Na voorlezing en goedkeuring van de Nota
len der vorige Conferentie, stelde de voorzitter
punt III van de agenda aan de orde van be-
handeling. „Voorziening in de vacaturen, ont-
staan door de periodieke aftreding van de brs.
G. Struik van Enkhuizen, J. B. Blankenberg,
Amsterdam en J. Janse van, Middeldburg.”

Voor deze verkiezing benoemde de voorzitter
twee leden tot bureau van stemopneming. Ter-
wijl de stemming geschiedde, kwam punt IV in
behandeling. „Rapport van de Commissie in
zake een Diaconaal Orgaan.” De Commissie,
bestaande uit de brs. Struik en Ten Have,
bracht, bij monde van laatste genoemde, rapport uit
van haren arbeid. Na vooraf herinnerd te
hebben aan de voornaamste besprekingen, ten
vorigen jare gehouden, waaruit bleek, dat men
algemeen van gedachte was, dat aan het oprich-
ten van een eigen orgaan wegens de hoge
kosten niet kon gedacht worden, en de besle-
pings oplossing zou zijn, kolommen aan te vragen
in het een of ander blad, dat zich op ons gebied
beweegt, deelde de commissie mede, wat door
haar in dezen was gedaan.

Zij had zich in verband gesteld met
„Bethesda” en „het Tijdschrift voor armenzorg”,
doch zonder gewenscht resultaat. Intusschen
hadden de pogingen om een eigen orgaan in 't
leven te roepen, een beter gevolg gehad, en kan
de commissie der vergadering een zoodanig
voorstel doen, dat zonder enig geldelijk bezwaar
weltra zulk een blad kon verschijnen. Breed-
voerig en langdurig — wel wat al te lang —
werd over dit rapport gedebatteerd. Hoewel
dankbaar voor den arbeid der commissie, werden
van verschillende zijden zooveel bezwaren
geopperd, dat van eenparige aanname van de
gedane voorstellen geen sprake was. Enkele
broeders zagen het liefst een rubriek voor
Diaconalia aangevraagd in bestaande christelijke
bladen. Anderen hadden bezwaar tegen een
eigen orgaan, omdat de mogelijke inhoud scha-
delijk zou kunnen werken. Het voornaamste
bezwaar was evenwel, de kerkrechtelijke positie
van de plaatselijke diaconen. Ds. Teerink kan
niet medegaan met de oprichting van zulk een
blad, omdat de diaconen niet anders kunnen
spreken dan door de kerkeraden. Wel kunnen
de diaconen spreken, doch alleen als personen,
die toevallig dit ambt bekleeden. Ds. Donner
noemt het een moeilijke kwestie. Achter elk
blad zit een persoon of lichaam als eigenaar.
Doch wie zal als eigenaar of eigenares zitten
achter ons orgaan? Deze conferentie niet, want
het is geen levend lichaam. Evenmin kan de
Synode er achter zitten. Wel kan er een vereeni-
ging gevormd worden, of kan een kerkeraad
uitgenoodigd worden zijn diaconie een mandaat
in deze zaak te geven.

De Voorzitter beantwoordt de verschillende
sprekers en meent, dat de geopperde bezwaren
door de Commissie voldoende zijn overwogen.
De vergadering kan evenwel niet met de voor-
stellers instemmen, waarna ten slotte op voor-
stel van br. Wind het volgende besluit genomen
werd: „De Conferentie behoort de discussie
over het oprichten van een eigen orgaan, sprek-
de wenschelijkheid uit, dat het diaconaat theo-
retisch en praktisch naar eisch van onze Gere-
formeerde beginselen ook in de pers worde
behandeld.”

Aan de orde werd daarop gesteld punt VI:
„Is het te verdedigen, dat een Diaconie de
voeding van arme kinderen eener Christelijke
school op zich neemt?” Deze vraag van Zuid-
laren werd ingeleid door br. Beekman, die er
op wees, hoe de Diaconie van Zuidlaren door
den exceptieel toestand aldaar tot deze
vraag gekomen was. Zuidlaren heeft geen eigen
armen te verzorgen, en voorziet daarom in de
behoefte van arme schoolgaande kinderen uit
andere gemeenten. Door verschillende sprekers
werd deze zaak van alle kanten besproken, doch
niemand wenschte schoolvoeding, aangezien

daardoor het verband met het huisgezin wordt
verbroken. De beide adviseurs durfden school-
voeding in geen geval verdedigen. Hoe goed
de bedoelingen van de broeders te Zuidlaren
zijn, moeten wij ons wachten om in het socia-
listische vaarwater te verzeilen. Het was in
middels tijd geworden om een oogenblik te
pauzeren en voor den inwendigen mensch te
zorgen.

Nadat hiervoor gelegenheid gegeven was, werd
de vergadering voortgezet, na het zingen van
Psalm 25: 2.

Vooraf werd de uitslag der gehouden stem-
min medegedeeld, waaruit bleek dat de afre-
dende brs. Struik, Blankenberg en Janse met
eenparige stemmen waren herkozen.

Daarop gingen wij ons bezig houden met
zaken van kerkrechtelijke aard. Punt V, inge-
zonden door het Comité der Prov. Diaconale
Conferentie van Noord Holland, kwam aan de
orde. „Zijn art. 37 Dordtsche Kerkorde en
art. 30 Gelofsbelijdenis, wel in overeenstem-
ming? Laat art. 38 D. K. wel toe, dat in
schier al de kerken de diaconen tot den ker-
keraad genomen worden? Ware het niet beter,
om een van beiden: of zich stipt te houden aan
art. 38 D. K. of in al de kerken de diaconen
tot den kerkeraad te nemen, om hen dan tevens
af te vaardigen naar de meerdere kerkelijke
vergaderingen? Na de inleiding van br. Swaan,
gemaakte de tongen in beweging.

Br. Sluiter van Rijswijk las met toestemming
der vergadering een epistel voor uit een referaat
over de drie beambten, in 't bijzonder over het
ambt der diaconen, dat in enkele *Herant* num-
mers van '98/99 voorkwam. Hieruit bleek, dat
de ambten uit elkander gehouden moeten
worden, doch organisch, niet mechanisch. Ds.
Donner zegt, dat op de vragen van punt V in
t kort kan geantwoord worden. Op vraag 1
luidt het antwoord: „Niet volkomen.” op vraag
2: „Mogelijk” en op vraag 3: „Staat niet in onze
kenze.” Na eenige bespreking wordt op voor-
stel van Ds. Donner punt XIV, afkomstig van
Winschoten mede in behandeling genomen.
T. Zijn diaconen verplicht of geroepen de for-
mularien van eenheid mede te onderteekenen in
kerkeraden, waarin zij in zaken van tucht, leer
en kerkregering een adviseerende stem bezitten?
2. Wat wordt in den regel onder „grote” en
„kleine” gemeenten verstaan. Bijv.: Waar 5
ouderlingen en ook 5 diaconen zijn met een
gemeente van p.m. 200 a 250 belijdende leden,
wordt zulk een gemeente onder een groote,
dan wel onder een kleine gemeente begrepen?
Opgemerkt werd, dat over bovengenoemde
zaken reeds onderscheidene malen is ge-
sproken, doch dat we hiermede niet verder
komen.

Er staan evenwel twee wegen open. De dia-
conen kunnen deze zaken bij hunne kerke-
raad ter sprake brengen, terwijl wij onze be-
zwaren tevens ter kennis kunnen brengen van
de deputaten tot revisie der Dordtsche Kerkorde.
Mede op advies van onze adviseurs werd be-
sloten: a. De beide adviseurs, de heeren Da.
Donner en Ds. Teerink, op te dragen, onze
bezwaren te brengen bij de deputaten Synodi,
bovengenoemd, en te verzoeken dat onze be-
zwaren in ernstige overweging zullen genomen
worden. b. De conferentie noodigt hare leden
en andere diaconen uit, punt V in den kerke-
raad hunner kerken ter sprake te brengen, ten
einde deze vragen officieel ter plaatse te krij-
gen, waar zulk behoort. Aangaande de onder-
teekening van de formulieren van wege de
diaconen werd nog opgemerkt, dat waar door
de Synode van 1618/19 is besloten, dat profes-
soren en schoolmeesters de confessie en cate-
chismus moesten onderteekenen, de ambtsdragers
in de allereerste plaats de formulieren dienen te
onderteekenen.

Zelfs waar twijfel mocht bestaan over een
direct gebod, was het toch noodig, opdat alle
dubbeltzinnigheid en dubbelhartigheid worde
voorkomen.

Vervolgens kwam aan de orde punt VIII,
ingezonden door Rijswijk (Z.-Holl.): „Op welke
manier kan de kerk van Christus aan hare
roeping ten opzichte van on- en minvermogen-
de terijders (sters) beantwoorden?”

Br. Sluiter van Rijswijk gaf over dit punt
een degelijke en belangrijke inleiding. Een
woord van lof mogen we hem daarvoor in dit
verlag niet onthouden. Ruim 8000 personen
kwamen 's jaars in ons land weg aan de tering.
Slechts een drietal neutrale stichtingen doen
iets om die ellende te verzachten, doch samen
hebben ze het luttele aantal van 165 patiënten.
En wanneer men nu rekent dat elk patient
gemiddeld 3 mnd. in zulk een sanatorium ver-
toeft, krijgt men een aantal van 660 patiënten.
Voor 7430 patiënten wordt dus niets gedaan.
Hoeveel on- en minvermogenen zijn hier wel
onder? Kan de Kerk van Christus in deze zeer
gewichtige zaak niets doen?

Door Rijswijk werd de oprichting van een
sanatorium voor on- en minvermogenende tering-
lijders door eendrachtige samenwerking van
diaconen aanbevolen.

Over deze zaak ontstond zich een geanimeerd
debat. Onderscheidene vragen werden gedaan.
Ds. Donner zegt, dat hoewel het wenschelijk is
in dezen iets te doen, toch hetzelfde antwoord
dient gegeven te worden als indertijd in zake
de blinden-verpleging. Anderen meenen, dat
deze beide zaken niet gelijk staan, want hier
wordt alleen gevraagd het helpen van on- en
minvermogenen. Ook de mogelijkheid en onmo-
gelijkheid om als plaatselijke diaconie zelf een
stichting op te richten en te onderhouden,
werd besproken. Ook de verschillende genees-
wijzen werden genoemd. Algemeen bleek het,
dat deze zaak onze sympathie beeft, doch van
wege de financiën zijn onze handen gebonden.

Br. Sluiter dankt voor de breedvoerige en
principiële bespreking *dezer* zaak.
Hij houdt vol, dat er Chr. sanatoria's moeten
komen, doch er moet geloofsmoed zijn. Over-
tuigd dat wij trachten moeten tot iets te doen,
besloot de conferentie, op voorstel van br.
Spier, een commissie te benoemen om in deze
materie een volgend jaar van advies te dienen.
Als leden dezer commissie werden benoemd
de brs. Spier te Amersdam, Sluiter te Rijswijk
en Ds. H. Blanken te Waddingsveen.

Tijdens de behandeling van dit punt werd
de conferentie verrast met een blijk van sym-
pathie van haren oud-voorzitter den heer B. J.
Lindeboom van Amsterdam, die gedurende 13
jaren van de oprichting af met zooveel liefde
en toewijding de diaconale conferentie had ge-
diend, en thans voor het eerst niet in haar
midden, niet nalaten kon per telegram zijn
broedergroete te brengen en ons een gezegend
samenzijn te wenschen. Voor zijn welwillende
wenschen en belangstelling werd terstond dank
gebracht. In behandeling kwam na punt VII
van Tienhoven: „Hoe behoort de subsidie, die
de kerk aan de schoolveren. jaarlijks heeft af
te dragen voor kinderen van ouders, die niet
het volle schoolgeld betalen, te worden verkre-
gen? Indien het benodigde geld daartoe ver-
kregen wordt door een derden rondgang in de
godsdienst oefeningen, onder wiens beheer be-

hoort dan de opbrengst die collecte te staan,
— van de Vereeniging als zoodanig, of van
een suppletiefonds of van de Diaconie? en wie
heeft met de ouders te overleggen hoeveel er
gesuppleerd zal worden? Algemeen is de ge-
dachte, dat de Diaconen groepen zijn de arme
kinderen hunner kerk aan Chr. onderwijs te
helpen, doch de wijze hoe, kan verschillen. Het
is een terrein, dat zeer uitgebreid en plaatselijk
verschillend is. Er dient daarom wel onder-
scheid te worden.

Enkele broeders raden, met het oog op de
kieslijsten, deze ondersteuning aan een sup-
pletiefonds over te laten. Anderen hebben
hier tegen bezwaar. De diaconen kunnen de
arme kinderen der gemeente helpen door mid-
del van de ouders, terwijl in sommige gevallen,
zoodan in groote plaatsen, waar de werkzaam-
heden der diaconen te uitgebreid zijn, de hulp
van een suppletiefonds gewenscht kan zijn, doch
naast de diaconie.

De bedoeling van Tienhoven's vraag, was
niet al te duidelijk. Is er sprake van subsidie
eener kerk aan een schoolver., dan gaat dit
buiten de diaconie als zoodanig om.

De bespreking van punt IX, van Gronin-
gen B: „Mag een diaconie, welke besluit om-
machtig is, om toereikend hare armen te steu-
nen, hulp vragen bij een burgerlijk ambtver-
kom kort zijn. Deze vraag werd beslist ontken-
nend beantwoord. Beter is het, zich te wenden
tot genabuurde kerken.

Ook punt X, van Groningen B: „Mag een
diaconie meer uitgeven, dan voor de armen
wordt ingezameld?” hield ons niet lang bezig.
De conferentie antwoordde: Ja, wanneer de
nood het eischt. Kunnen de diaconen niet
geven, overeenkomstig de behoeften hunner
armen, dan is dit veelal een bewijs, dat de
gemeente niet voldoende geeft, en dus in
meerderde of mindere mate nalatig is. De dia-
conen moeten hunne armen geven genoeg voor
hun gebrek.

Daar de broeders van Hilversum A absent
waren, bleef punt XI voorloopig rusten. Punt
XII, ingezonden door Meppel, kwam daarom
ter tafel: „Is het naar den eisch onzer begin-
selen, dat door of namens diaconen der Ger.
Kerk, op geregelde tijden langs de huizen, ook
van ongelovigen enz. gelden worden verzameld,
(zoogen. straatcollecte) ten behoeve der eigen
armen, zelfs al wordt een deel der gelden
besteed voor armen niet tot de Geref. Kerk
behoorende?” Br. Bartels van Meppel leidde
dit punt met een enkel woord in. Deze vraag
is reeds meermalen op de conferentie behandeld.
Het houden van straatcollecten is telkens afge-
keurd. Uit de bespreking blijkt, dat deze collecte
in Leiden en Den Haag is afgeschaft. Te
Haarlem nog niet. Te Leeuwarden is men voor-
nemens met 1 Jan. a.s. deze collecte achterwege
te laten. Meppel werd aangespoord het voor-
beeld van Leiden en Den Haag te volgen.

Ds. Donner raadt tot voorzichtigheid aan.
Plaatselijk heeft men soms met allerlei toestan-
den te rekenen. Liever geld op straat opge-
zameld, dan de armen ledig heen te zenden.

Ds. Teering was beslist voor afschaffing. ZEd.
wilde de armoede niet op straat brengen. Wij
moeten aan de wereld niet toonen, dat wij zelf
onze armen niet kunnen onderhouden.

Punt XIII: „Welke is de gewenschte verhou-
ding van onze Diaconen tot de Vereen. voor
Geref. Ziekenverzorging?” ingezonden door Mep-
pel, werd ingeleid door br. Broekhuizen. Er
werd op gewezen, hoe die verhouding veelal is,
hoe de plaatselijke Diaconen soms weinig sym-
pathie gevoelen voor genoemde vereeniging, om
de weinige hulp tot dusver van deze Ver. geno-
ten, en omdat de afdr. der Ver. soms eigen taak
vergetend, zich op het terrein der Diaconie be-
wegen. Bovendien wordt soms door de woord-
voerders van genoemde Ver. de arbeid onzer
diaconen wel wat al te gering gezegd. Uitdruk-
kingen als: „het Diaconaat is nog dood!” vallen
niet altijd in goede aarde.

Gunstige uitspraken werden genoemd,
zoals te Amersfoort, waar de afdeling in
gewenschte verhouding tot de beide diaconien
staat. Ook te Meppel is na langdurige onder-
handeling een betere verhouding tot stand
gekomen. Algemeen was men van oordeel, dat
de grens tusschen diaconie en vereeniging moet
geëerbiedigd worden. De ver. trede ten opzichte
der arme kranten op als handlangster der
diaconie. De diaconie zorgt voor versterkende
middelen, etc., terwijl de afdeling zich wijde
aan de verzorging. Er werd daarom aangeraden,
om ziekenverplegers te krijgen met de hulp-
middelen voor ziekenverzorging.

En zo kwamen wij ten slotte aan het laatste
punt: „Is de stelling „Recht gaat voor barm-
hartigheid” juist? m. a. w. moeten financiële
verplichtingen door eene kerk aangegaan, voor-
opgaan, en daarna het beoefenen van barmhar-
tigheid?” De inzender van dit punt, een Br.
Diaken uit Amsterdam, was tot ons leedwezen
verhindert der vergadering te zijn, doch had
een schriftelijke inleiding gezonden. De verga-
dering stemde volkomen met dit schrijven in.
De verplichtingen voor de kerk gaan voorop,
doch zij moeten zoo mogelijk gelijken tred
houden met de barmhartigheid. Jammer, dat
vele kerken soms zoo onder de lasten zitten,
dat de handen der diaconen ten opzichte hunner
armen teingemaal gebonden zijn.

Recht en barmhartigheid kunnen niet geschei-
den worden. Onze schuldeischers hebben recht,
doch ook onze armen bezitten recht, n.l. het
recht der barmhartigheid. Recht gaat *naast*
barmhartigheid, past het best in het midden
der Gemeente.

En hiermede waren wij aan het einde onzer
besprekingen gekomen.

Besloten werd dat de conferentie bestemd
zal blijven. De plaats waar en wanneer de
volgende conferentie gehouden zal worden,
werd aan het comité overgelaten.

De Voorzitter sloot de vergadering met een
woord van dank aan den afgetreden secretaris,
br. Von Meyenfildt, voor al hetgeen hij in de
afgelopen jaren in 't belang onzer conferentie
had verricht, aan de beide adviseurs voor
hunne gewaardeerde adviezen, aan de broeders
te Amersfoort, die ook nu weder voor een
goede ontvangst gezorgd hadden, en aan allen,
die medegewerkt hadden aan deze 200e uit-
nemend geslaagde 14e Centrale Diaconale Con-
ferentie, maar bovenal aan God, die ons het
voortrecht had geschonken, dat wij weder in
broederlijke liefde en met opgewekten zin
mochten samenzijn.

Na het zingen van Psalm 119:3 eindigde
Ds. Teerink met dankgebed.

Tal van broeders verzamelden zich daarna
nog aan een gezelligen maaltijd, waar menig
aangenaam woord gewisseld werd, totdat het
scheidensuur huiswaarts riep.

Namens het Comité,
R. BROEKHUIZEN,
Secretaris.

Meppel, 20 Sept. 1902.

Buitenland.

Frankrijk. De strijd om de school.

Het scherpe optreden van minister Combes
tegen scholen, die geleid werden door niet
erkende geestelijke orden, is te verklaren uit